

NORDUL BUCOVINEI ÎN PERIOADA LUI ȘTEFAN CEL MARE

NICOLAI BODNARIUC

Perioada istorică medievală a Bucovinei de Nord în timpul marelui domnitor Ștefan cel Mare și Sfânt în prezent are o importanță foarte mare. Acest vast teritoriu de la Siret până la Nistru, care în Evul Mediu a fost parte componentă a statului Moldova din toate punctele de vedere, acum aflat în componența unui nou stat, stă în fața unor mari schimbări social-politice.

Actualii istorici ucraineni din Cernăuți se stăruie în orice publicație pe tema *Bucovina Medievală* să simplifice importanța statului moldovenesc în istoria Bucovinei de Nord.

La venirea lui pe tron, Ștefan cel Mare găsea o Moldovă prost gospodărită și îngenunchată în fața Poloniei și Ungariei. Pentru domnii care l-au precedat, Moldova era o moșie personală, pe care o sacrificau spre a-și satisface ambițiile lor, și nu o țară, căreia trebuiau să-i închine toată puterea de muncă spre a o întări, spre a o ridica, pentru a face din ea un participant activ și independent al vieții politice, militare și diplomatice din sud-estul Europei.

O dată cu urcarea pe tronul Moldovei a lui Ștefan cel Mare, pentru care patria era mai presus de orice, a făcut totul ca să-i asigure independența. El a început întărirea și consolidarea statului din interior, acordând aceeași atenție ca și întregii țări și Bucovinei de Nord, în care a început reconstruirea și întărirea cetății Hotin și granițelor nord-vestice, pe râul Prut, până la Sneatin.

Dezvoltarea social-economică în această perioadă în Bucovina de Nord nu se deosebea cu nimic de dezvoltarea celorlalte ținuturi din statul Moldova.

La sat, ca și în întregul stat, predomină creșterea animalelor și agricultura, se dezvolta meșteșugăritul, creșteau noi sate, atestările istorice ale cărora le găsim într-o mulțime de documente emise în cancelaria Marelui Voievod Ștefan. În așa fel în hrisoavele emise de cancelaria slăvitului domnitor în anul 1490, găsim date despre satele și bisericile cu preoți din actualele raioane Storojineț, Vijnița a ținutului Cernăuți. În alte documente găsim multe sate din actualele raioane Noua Suliță, Hotin, Herța, Hliboca.

În perioada domniei șui Ștefan cel Mare începe creșterea și dezvoltarea orașelor Cernăuți, Hotin, care se dezvoltau ca centre administrative și comerciale.

În ziua de astăzi după cercetările arheologice se poate spune că aproape în fiecare sat din regiunea Cernăuți se descoperă obiecte medievale moldovenești. La suprafața solului se întâlnesc foarte des cioburi de oale din lut datate cu sec. XIV - XV, XVI - XVIII. care dau dovadă la o dezvoltare înfloritoare a ținutului în această perioadă.

Bineînțeles că Marele Voievod acorda o mare atenție acestui ținut, situat la hotar cu Polonia care pretindea la aceste teritorii. Despre însemnătatea acestui ținut ne vorbește și însăși capitala Moldovei, orașul Suceava, acre se află în apropierea Cernăuților și a Hotinului.

În acea vreme partea de nord a Moldovei, sau Țara de Sus, cum i se mai spunea, prezintă un masiv deluros, acoperit în mare parte cu păduri seculare. Lipseau căi bune de comunicație, ceea ce crea obstacole vrăjmașilor, care doreau să o cucerească. Râurile Nistru, Prut, Siret creau și ele greutăți în calea oștirilor inamice. trecerile peste ele fiind limitate.

Nistru, bunăoară, putea fi trecut la vadurile din Halici, Niznirov, Mihalce, Uscie și Hotin. Prutul avea două vaduri – la Zeleniv și Cernăuți Din Haliția, de la Lviv, sau Lemberg, cum figurează acest oraș în cronicile moldave, duceau două căi de comunicație importante. Primul – spre Podolia și Rusia Roșie, prin Buceaci și Huseatin, al doilea – spre Pocuția prin Rohatin, Halici, Stanislav, Kolomeia și Sneatin. Din Pocuția spre Moldova erau mai multe drumuri. Pornind de la Sneatin se putea trece vadul pe la Zeleniv și de aici în sus pe drumul ce șerpuia printre drumuri, spre Bobești și Storojineț, unde el se unea cu șoseaua ce ducea din Pocuția de vest către Roman și Iași. De la Sneatin mai era un drum, care trecea pe lângă Șipinți, Lujeni, Lencăuți, drept la vadul Prutului de la Cernăuți. De la târgul Cernăuțiului o lua prin Cuciurul Mare, Codrul Cozminului, Mihuceni, Dimca, Hliboca, către vadul Siretului la Stârcea și acolo se unea cu drumul dinspre Storojineț. Mai exista și un drum de pădure, „drumul Sârbului”, numit astfel de populația locală care pornea de la Cernăuți prin Molodia, Cozmin, Godinești, Prevorochia și Oprișeni spre vadul Siretului de la Stârcea.

În acest teritoriu al Țării de sus existau și cetăți ridicate de mâinile localnicilor. Este vorba despre cetățile Hotin, Suceava, Neamț, Țețina Dacă primele trei erau foarte puternice și aveau un rol strategic în planurile de apărare, despre mica cetate de la Țețina nu spun nimic cronicarii din a doua jumătate a sec. XV.

Cel mai însemnat eveniment din nordul Bucovinei bineînțeles că a fost lupta din Codrii Cozminului, luptă ce a ridicat și mai mult puterea statului moldovenesc, în urma căreia s-a acordat o atenție și mai mare a acestor pământuri, a fost alipită Pocuția și au fost întărite granițele din nordul țării, mai ales în anii 90 ai sec. XV.

În prezent unii istorici ucraineni din Cernăuți încearcă să dea acestor evenimente istorice din Codrii Cozminului un alt înțeles. Ei afirmă că nu au existat mai multe drumuri care să lege Galiția de Moldova, ci numai unul, pe care Ioan Albert a intrat și a ieșit din Moldova. Cauza principală de năvălire asupra Moldovei ar fi fost nedorința lui Ștefan cel Mare de a se uni pentru a lupta împotriva turcilor. Lupta de la Codrii Cozminului este apreciată de către ei ca fiind un atac neașteptat asupra polonilor, care se retrăgeau după ce au încheiat pace la Suceava cu Ștefan cel Mare, care le-a promis că le dă voie să părăsească țara. Lupta de la Cozmin este apreciată prin faptul că Ștefan a năpustit asupra polonilor ostile turcilor și ungarilor care i-au venit în ajutor, în așa mod rezolvând și problema plății pe care trebuia s-o facă față de aliați. Aceste neînțelegeri intenționate confirmă încă o dată necesitatea de a publica niște lucrări fundamentale privind istoria Nordului Bucovinei, care în prezent se află în componența statului Ucraina.

Despre seriozitatea acestei campanii împotriva Moldovei, cu mercenari bine pregătiți, vorbesc și unele descoperiri arheologice, efectuate în ultimul timp. În noiembrie 2003, în satul Strilețkii Kut, în apropierea Cernăuților, a fost descoperită o sabie. Cercetările au dat dovadă, că este o sabie de cavaler, ce se purta la șaua calului. Este o sabie de tip „venețian”, care au apărut în sec. XV și au fost folosite până la începutul sec. XVI. Este evident că sabia a fost pierdută de către un oștean de-al regelui Ioan Albert, care se retrăgea după înfrângerea din Codrii Cozmin și în acest loc au trecut vadul Prutului spre Sneatin.

Pentru a clarifica toate evenimentele istorice, care au avut loc în Nordul Bucovinei în Evul Mediu, este nevoie de o muncă temeinică a istoricilor români din Bucovina și România, pentru a putea prezenta opiniei publice noi lucrări științifice, care ar combate materialele falsificate de către unii istorici contemporani.